

Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού: Το θείον πυρ (μνήμη Αγίου Ιγνατίου του Θεοφόρου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Ιωσήφ Βατοπαιδινός](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Με την είσοδο των προεορτίων των Χριστουγέννων, έχουμε και τη μνήμη του Αγίου ενδόξου Ιερομάρτυρος Ιγνατίου του Θεοφόρου, ενός εκ των Αποστολικών Πατέρων. Και θυμήθηκα μία περικοπή από τους λόγους του Κυρίου μας, που αρμόζει στην αυριανή εορτή. «Μη νομίσητε ότι ήλθον», είπε κάποτε ο Ιησούς μας, «βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ήλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν» (Ματθ. 10, 34). Και αφού εἶπε τους τρόπους της διαιρέσεως που ήλθε να προκαλέσει, όπως ερμηνεύονται φυσικά κατὰ τὴν ιερά μας παράδοση, προσέθεσε. «Πυρ ήλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τι θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη» (Λουκ. 12, 49). Περί αὐτοῦ του πυρὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος, γιατί πολύ ἀπασχολεῖ τουλάχιστον εμᾶς τους μοναχοὺς.

Το δοξαστικό του Αγίου Ιγνατίου αναφέρει τα εξής: «Ουκ εστιν εν εμοί πυρ φιλόυλον, ύδωρ δε μάλλον ζων, και λαλούν εν εμοί, ένδοθέν μοι λέγον - Δεύρο προς τον πατέρα.» Και γενικά η ακολουθία, όπως θα παρακολουθήσετε, είναι μια έξαρση θεουργικού έρωτος, που πάλλει μέσα στην καρδιά αυτού του μεγάλου φωστήρος. Γιατί αναφέρει η παράδοση, **ότι αυτός ο Άγιος ήταν ένα από τα παιδιά εκείνα, τα οποία δέχθηκε ο Ιησούς μας στις αγκάλες Του...**

Όταν κάποτε τον ρωτούσαν οι μαθηταί Του για τα πρωτεία και ποιές είναι οι αξίες τους στο μέλλον, κατὰ τον τρόπο που μπορούσαν να συλλάβουν τότε το νόημα, επηρεασμένοι από τις ιουδαϊκές παραδόσεις, τότε, «προσκαλεσάμενος ο Ιησούς παιδίον έστησεν αυτό εν μέσω αυτών και είπεν, «ος αν δέξηται παιδίον τοιούτον έν επί τω ονόματί μου, εμέ δέχεται» (Ματθ. 18,2,5). Και πάλιν, «άφετε τα παιδιά και μη κωλύετε αυτά ελθεϊν προς με» (Ματθ. 19,14). Ένα λοιπόν από τα παιδιά ήτο αυτός ο Άγιος, ο μετέπειτα Θεοφόρος.

Γι' αυτό και ονομάστηκε Θεοφόρος, επειδή έφερε τον Θεό. Αλλά και όλοι οι Άγιοι Θεοφόροι είναι, διότι ο αγιασμός τούτο σημαίνει, Θεοφόρος και Θεολόγος. Η Χάρις του Αγίου Πνεύματος ενοικεί μέσα στη ψυχή του ανθρώπου και τον καταξιώνει να ονομάζεται έτσι, διότι φέρει μέσα του τον Θεό. Και αυτή η Χάρις, που ενοικεί μέσα του, τον διδάσκει τα μυστήρια της Θεολογίας γενικά, αυτά που είναι δόγματα της πίστεως.

Ειδικά όμως, εμάς τους μοναχούς μας απασχολεί αυτό. Πότε καί εμείς θα δούμε μέσα μας εάν άναψε αυτό το πυρ; Άλλοτε ο Κύριος το ονομάζει «ύδωρ αλλόμενον», όπως ερμήνευσε στη Σαμαρείτιδα. Όπου άναβλύσει αυτό, ποτέ δεν τελειώνει και αυτό ακριβώς είναι η Θεία Χάρις. Και ειδικά εκείνη, η οποία συνδέει εμάς με την απόλυτο - ανθρωπίνως ερμηνεύομε - αγάπη του Ιησού μας, του κέντρου της αγάπης και όλου του ενδιαφέροντός μας.

Γι' αυτό στενάζομε και εμείς, περιφερόμενοι σ' αυτούς τους τόπους, στους οποίους μας οδήγησε Αυτός. Διότι όταν ξυπνήσαμε και γνωρίσαμε περί τίνος πρόκειται, έγινε και σε μας αυτό που λέει ο Απόστολος Ιωάννης. «Ημείς αγαπώμεν Αυτόν ότι Αυτός πρώτος ηγάπησεν ημάς» (Α' Ιωάν. 4, 19). Και πραγματικά, πρώτος Αυτός μας «ηγάπησεν» και γι' αυτό μας κάλεσε, όπως σας ερμήνευσα και άλλοτε. Δεν είναι απλή η κλήσι μέσα στη ψυχή, αλλά είναι προσωπική επέμβαση της μακαρίας Θεότητας.

Τώρα μας απασχολεί το πώς πρακτικά και εμείς θα μπορέσωμε να συμβάλουμε. Διότι από μέρους της Χάριτος αυτό υπάρχει. Το ότι έγινε η κλήσι μας και ότι μπορούμε και βρισκόμαστε εδώ και συνεχίζομε παρά τις ασθενείς δυνάμεις μας,

αυτό είναι εγγύηση και η απόδειξη μάλλον της πλήρους από μέρους της Χάριτος λειτουργίας. Ό,τι εξαρτάται από τον Θεό, γίνεται απολύτως προς εμάς.

Τώρα μένει τό δεύτερο σκέλος, που είναι «το εξ ημών» Αυτό που, βέβαια, προέρχεται από μας», δηλαδή τη θέληση, την προαίρεσή μας, κατά τη γνώμη των Πατέρων. Αυτό είναι που πρέπει να καταβάλουμε εμείς, ούτως ώστε να συνεργαστούν αυτοί οι δυό παράγοντες, η ενέργεια της Θείας Χάριτος, που γίνεται κατ' εὐδοκία και αγάπη του Θεού, και η προαίρεση η σωστή από μέρους του ανθρώπου, που αποδέχεται την κλήση και υποτάσσεται στο Θείο θέλημα. Όταν αυτά τα δυό συναντηθούν καταλλήλως όπως ο Θεός ξέρει, τότε επιτυγχάνεται ακριβώς στή ψυχή του ανθρώπου η ενοίκηση της Θείας Χάριτος και τον επαναφέρει στην πρώτη του κατάσταση. Καταργείται τότε «το θνητόν υπό της ζωής» και η «καινή κτίσις», ο Ιησούς μας ζει και λαλεί μέσα στον άνθρωπο. Και τότε γίνεται η ανάσταση. Αυτός πλέον ο άνθρωπος, είναι αυτός πο έλαβε Αυτὸν (Ἰωάν. 1,12) και ο Ιησούς του έδωσε «εξουσίαν τέκνον Θεού γενέσθαι». Και ερμηνεύει. «Ουκ εκ θελήματος σαρκός, ουδέ εκ θελήματος ανδρός, αλλ' εκ Θεού» (Ἰωάν. 1,13) έγινε αυτή η γέννηση. Και γίνεται ο άνθρωπος πράγματι τέκνο και φίλος Θεοῦ.

Αυτός είναι και ο στόχος μας. Και δεν θα παύσω να σας ενθυμίζω, ότι δεν πρέπει να σταματήσωμε όσο ζούμε να προσπαθούμε στο πως θα το κατορθώσουμε αυτό...

Τα δείγματα της παρουσίας του καινού ανθρώπου, είναι ακριβώς το πυρ αυτό το οποίο άναψε ο Ιησούς μας με την παρουσία Του εδώ, και όπως μας ερμήνευσε ο ίδιος, επιθυμούσε αυτή την ώρα που το έλεγε, να το έβλεπε αναμμένο στην τετραπέρατο κτίση και να πυρπολεί όλων των ανθρώπων τις καρδιές. Δυστυχώς όμως η πλειονότης των ανθρώπων δεν έδειξε ενδιαφέρον...

Αν αυτό ανάψει θα μας αναβίβασει προς τον Πατέρα. Εφ' όσον εκ μέρους του Θεού, εκ μέρους της Χάριτος, όλα ορθά λειτουργούν και δεν υπάρχει λάθος, τότε εάν δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός, το σφάλμα είναι δικό μας. Κάτι σε μας δεν πάει καλά και επομένως εδώ πρέπει να συγκεντρωθεί όλο μας το ενδιαφέρον, όλη μας η έννοια, όλη μας η σπουδή, όλη μας ή προσοχή. Γιατί να μην ανάβει το πυρ αυτό; Φαίνεται υπάρχει μέσα μας υγρασία, δηλαδή φιλαυτία, φιληδονία, εγωισμός. Συμβαίνει όπως με την αισθητή φωτιά. Δεν ανάβουν τα ξύλα όταν η εμπρηστική ύλη είναι υγρή. Πρέπει να στεγνώσει.

Και εμείς ακριβώς τώρα πρέπει να προσέξουμε, διότι κάποια υγρασία υπάρχει και δεν ανάβει αυτή η πυρά. Διότι αν δεν αγαπήσουμε τον Θεό εξ ολοκλήρου, «εξ όλης ψυχής, εξ όλης ισχύος, εξ όλης καρδιάς, εξ όλης διανοίας» και άρα και τον πλησίον μας όπως και τον εαυτό μας, δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός, είναι άστοχη η

προσπάθειά μας. Γι' αυτό βλέπετε, ότι από μέρους της Χάριτος τα πάντα είναι τέλεια. Ο Θεός με όλη την Θεοπρεπή του αγάπη και συμπάθεια, αγκαλιάζει τον άνθρωπο και από μέρους Του δεν υπάρχει τίποτε ελλιπές. Πρέπει όμως και από μέρους μας να συμβαίνει το ίδιο.

Παρούσης της φιλαυτίας, η οποία γεννά την περιεκτική φιληδονία του Εγώ, που εκπροσωπεί τον παλαιόν άνθρωπο, που είναι τα πάθη και οι επιθυμίες, δεν ανάβει το Θείο πῦρ. Όλη μας η σπουδή είναι να αποβάλουμε αυτές τις υγρασίες. Κάτω το εγώ, κάτω η φιλαυτία και η φιληδονία, που είναι οι πόρτες που εισήγαγαν την παρανομία και εδημιούργησαν την πτώση και την φθορά. Κάτω τα αίτια του θανάτου και τα αίτια της φθοράς, για να ανάψει μέσα μας αυτο το πυρ.

Ο Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος. Ιερά Μονή Αγίου Μηνά, χωρίον Βαύλα Λάρνακος,

Κάθε μέρα και κάθε νύκτα εξετάζετε τον εαυτό σας. Και όσο ζει μέσα αυτός ο εγωισμός, να μην δειλιάτε, αλλά συνεχώς να τον αποξέετε (αποβάλλετε) με οποιονδήποτε τρόπο μπορείτε, έως ότου, χάριτι Θεοῦ, να τον γκρεμίσουμε... Αὕτῃ εἶναι ἡ σπουδὴ μας.

Πώς είναι δυνατό να πιστέψουμε ότι αγαπάμε τὸν Θεό με ὅλες μας τις δυνάμεις, εφ' ὅσον δεν παραμερίζουμε τις ιδιοτέλειες; Ὄταν υπάρχει ιδιοτέλεια, τότε ο ἄνθρωπος ζει για το άτομό του και ὄχι για την αγάπη του Θεοῦ και προτιμᾷ κάτι, που ἀρέσει πρῶτα σ' αὐτόν και μετα εκείνο που ἀρέσει στον Θεό... Ὅλη μας λοιπόν ἡ σπουδὴ να εἶναι ἐδῶ. Κάθε τι που εἶναι θέλημα του Θεοῦ, προηγείται. Εδῶ δεν χωράει καμμιά συγκατάβαση... Εἴαν παρασυρθήκαμε, δεν εἶναι παράδοξο. Δεν εἶναι εύκολο ο ἄνθρωπος με μια προαίρεση να μεταφερθεῖ στην ἀπάθεια. Εἶναι δύσκολο πράγμα. Βλέπετε μεγαλώσαμε μέσα στα συστήματα του παλαιού ἀνθρώπου, και σκληρύνθηκαν, παγιώθηκαν μέσα μας οι παμπόνηρες ἑξεις και οι συνήθειες. Αλλά δεν εἶναι μόνο αὐτὸ. Εἶναι και ἡ δύναμη της αμαρτίας, που φωλιάζει μέσα στα μέλη μας. Ἡ τραγικὴ αὕτῃ ἀνταρσία, που φυτεύθηκε μεταπτωτικᾶ μέσα στον ἄνθρωπο και του δημιουργεῖ συνεχὴ πάλῃ. Επομένως θα ἔχομε το νου μας εἰς αὐτοὺς τους τρόπους της ἀνταρσίας, του ἀντιστρατευόμενου νόμου, που βρίσκεται μέσα στα μέλη μας και μας πιέζει να μην πειθαρχήσουμε στον Θεό. Εδῶ εἶναι ὅλη ἡ τιτανομαχία, ὅλη μας ἡ πάλῃ, ἡ μάχη, ὅλη μας ἡ προσοχή. Δεν θα παρασυρθοῦμε «εἰ και πάντα ἡμῖν ἔξεστιν ἀλλ' οὐκ ἐξουσιασθησόμεθα ὑπὸ τινος».

Αὐτό εἶναι το σύνθημα των Πατέρων μας, το οποίο κάθε μέρα ἀναγινώσκομε. Θα συνεχίσουμε την πορεία μας αὕτῃ με στραμμένη την ἐλπίδα μας στον Πανάγαθο Δεσπότη, ο οποίος ὄχι μόνο τώρα πρακτικᾶ, που τον βλέπομε, ἀλλά και πριν ξυπνήσουμε να τον ιδούμε, γνώριζε με την Θεοπρεπή Του μεγαλωσύνη, ὅτι εἴμαστε ευτελεῖς καί ουτιδανοί και ὁμως δεν μας ἀπεστράφει. Αὐτός εἶναι ο θρίαμβος του καυχήματός μας και ἡ μεγάλη μας ἐλπίδα. Ὅτι, παρ' ὅλο που ἤξερε ὅτι εἴμαστε τόσο ευτελεῖς και ἀδύνατοι, δεν μας συγχάθηκε, ἀλλά μας ἔδωσε τον κλήρο της κλήσεώς Του, ὅπως τον ἔδωσε στους ἐκλεκτούς. Και αὐτό μας γεννάει, ἐν μέρει, την μακαρία ἐλπίδα ὅτι οπωσδήποτε θα πετύχουμε, εφ' ὅσον Αὐτὸς μένει μαζί μας και μας δικαιώνει.

Βλέποντας τη μικρὴ μας πρόθεση, Αὐτός θα συνέχισι μέχρι τέλους και στο μέλλον θα μας δοξάσει, ὅπως ὑπόσχεται με την ἀγαθότητά Του.

(Γερντος Ιωσήφ, Διδαχές από τον Άθωνα, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 8, Έκδ. Ι.Μ.Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 1999, έκδ. Γ´ σ. 135-141).